

EXOVA

Trainingengids 'Op weg naar gepersonaliseerd leren'

Trainingengids 'Op weg naar gepersonaliseerd leren'

Inhoudsopgave

Inleiding

Alles kort op een rijtje

Trainingen

- A1. Op weg naar Gepersonaliseerd Leren
- A2. Leerkrachtmetamorfose
- A3-1. Leergesprekken met kinderen I
- A3-2. Leergesprekken met kinderen II
- A4. Onderzoekend/ontdekkend leren
- A5. Talentontwikkeling
- A6. Coöperatief leren
- A7. Mindset, de sleutel tot succes

Citaten en voorbeelden

Nieuw bij EXOVA!

Begeleiding op maat

- B1. Managementondersteuning
- B2. Teamondersteuning, visie en beleid
- B3. Maatwerk in de klas en op school

Citaten en voorbeelden

Kosten

Productgids methodieken en trainingen

Wist u dat ...

Klachtenregeling

Gepersonaliseerd onderwijs: echt leren!

Wij geloven in onderwijs waarin leerlingen centraal staan en zelf regie hebben. Zij leren pas echt, wanneer zij op hun eigen tempo en eigen niveau kunnen leren. De visie van EXOVA is gestoeld op werken vanuit verbinding en ruimte scheppen voor verwondering. Leerkrachten geven leerlingen het vertrouwen in eigen kunnen. Authentiek voor de klas staan, zelf lessen vormgeven en voor iedere leerling afzonderlijk voldoende tijd en ruimte. Vanuit onze jarenlange ervaring bij de implementatie van gepersonaliseerd leren is gebleken dat het erg fijn is voor leerkrachten wanneer zij naast trainingen ook individuele begeleiding krijgen. Zo groeit de school als eigentijdse, creatieve leerplek waar iedereen in beweging is en echt leert.

Totaalpakketje

EXOVA verzorgt het hele proces: van zorgvuldige intake tot en met volledige implementatie. Samen op weg naar gepersonaliseerd leren. Tijdens die route bieden wij scholen structuur en houvast, zodat het doel goed in beeld blijft. Wij hebben een veelzijdig aanbod ontwikkeld: trainingen gericht op een goede implementatie van gepersonaliseerd leren (deze gids '[Op weg naar gepersonaliseerd leren](#)') en trainingen die inzoomen op de methodieken MATH, CODE26 en Expeditie Wereld en de veranderde rol van de leerkracht ([productgids 'Methodieken en trainingen'](#)). Samen met de folder '[EXOVA – echt leren!](#)' en ons wisselende aanbod op de nieuwspagina van de website heeft u een compleet beeld. De trainingen worden altijd afgestemd op de vragen en wensen van de school.

Na het volgen van een training is het belangrijk om het geleerde toe te passen in de klas en op school. Dan pas kom je tegen wat een leerkracht al goed onder de knie heeft en wat nog lastig is. Wij stemmen de begeleiding individueel af per leerkracht, vanuit ieders persoonlijke voorkeur en behoefte. Deze unieke leerdoelen vormen het uitgangspunt tijdens de klassenbezoeken en coachgesprekken zodat er ook echt sprake is van effectieve persoonlijke ontwikkeling. Naast individuele begeleiding is er ook begeleiding op team-niveau. Na het bezoeken van de individuele leerkrachten worden de algemene bevindingen besproken met de directie van de school. Na schooltijd is er een gezamenlijke teamvergadering om de doorgaande lijn in de school te bewaken. Onze trainers zijn stuk voor stuk praktijkexperts met kennis van en over de werkvloer. Zij werken met zeer veel passie en gedrevenheid. Grote kans dat hun enthousiasme aanstekelijk werkt.

Leeswijzer trainingen

Bovenaan de uitleg van alle trainingen die verderop beschreven staan, is een informatieblokje geplaatst. Hierin staan een paar dingen uitgelegd:

- Doelgroep: geeft aan voor wie de training interessant is.
- Duur: de meeste trainingen duren 1 dagdeel, soms langer.
- Studietijd: geeft aan hoeveel tijd er nodig is om de stof in te lezen of te verwerken.
- Niveau: geeft aan of de training voor EXOVA-beginners is of dat de training voor een gevorderde of expert is die al meer EXOVA-ervaring heeft opgedaan.

Onze trainingen zijn gericht aan leerkrachten, hiervoor zijn naast een erkende PABO diploma geen aanvullende kwalificaties nodig.

De trainingen kosten €750,- per training van 3 uur, met een maximum van 16 deelnemers. EXOVA-materialen zijn inbegrepen. Aanbevolen literatuur dient zelf aangeschaft te worden.

Vragen of opmerkingen zijn van harte welkom! Dit kan via info@exova.nl of T 026 3614 440.

Alles kort op een rijtje

Gepersonaliseerd onderwijs, echt leren! Een onderwijsfilosofie die uitgaat van leren vanuit verwondering en vertrouwen. EXOVA heeft drie digitale methodieken voor groepen 1 t/m 8 ontwikkeld die passend onderwijs voor iedereen mogelijk maken. Leerlingen bepalen hun eigen leerroute qua tempo, niveau en hoeveelheid. Ze kunnen zelf hun leerstijl en manier van informatieverwerking kiezen. Dit zorgt voor leerplezier en succeservaringen. En voor leerkrachten die hun beroep op een authentieke en creatieve manier kunnen uitoefenen.

Lees meer in de folder 'EXOVA – echt leren!'

Rekenen via 21st century skills en gebaseerd op leerlijnen. De leerdoelen zijn gesorteerd in domeinen en levels die oplopen in moeilijkheidsgraad. Samen dekken deze het hele kader van referentieniveaus en kerndoelen. **MATH** biedt dit rekenavontuur expliciet aan via onderzoekend en ontdekkend leren. Online rekenstrategieën worden gekoppeld aan de ontdekhoek: een uitdagende omgeving van concrete materialen en toepassingen. Zo wordt rekenen meer dan een wereld van cijfers. Het is een optelsom van logica, praktische ontdekkingen en creatieve uitvindingen!

Een geïntegreerd pakketje taal dat digitaal en spelenderwijs wordt aangeboden. **CODE26** sluit naadloos aan bij de natuurlijke spraak-taalontwikkeling van kinderen. Ze starten vanuit hun belevingswereld en ontdekken klanken, letters, woorden, zinnen en teksten. Luisteren en spreken, lezen en schrijven komen binnen alle domeinen en op alle levels aan bod. Plezier met taal inclusief de techniek van spelling, grammatica en woordenschat. Er is ook aandacht voor een goede ontwikkeling van het handschrift en eigenheid in boodschap en stijl.

Alle domeinen van wereldoriëntatie komen aan bod: natuur & techniek, aardrijkskunde, geschiedenis, mens & samenleving. Hierin is ook digitale geletterdheid verwerkt; informatie, communicatie en presentatie. Lessen zijn zaakvakgericht of thematisch in te delen en worden aangevuld met database activiteiten of eigen opdrachten. Werken met 'De 17 doelen die je deelt' van UNESCO is ook mogelijk. Leerlingen hebben volop ruimte voor individuele verbreding en verdieping. **Expeditie Wereld**, jouw wereld!

Meer weten over EXOVA en onze digitale methodieken? Lees er alles over in de aparte productgids 'Methodieken en trainingen'. Wij vertellen u ook graag persoonlijk hoe u passend groepsonderwijs en gepersonaliseerd leren op uw school kunt implementeren. Dit kan via een presentatie op school, online of een telefonisch consult. Ook is er veel extra informatie te vinden op www.exova.nl.

Wij zijn te bereiken via info@exova.nl of T 026 3614 440

A1 Op weg naar gepersonaliseerd leren

“If a child can’t learn the way we teach, maybe we should teach the way they learn.”

Ignacio Estrada

Inhoud kort:

De weg naar gepersonaliseerd leren is een schoolbrede onderwijsverandering. Ga samen met je collega’s aan de slag en maak de switch van methode centraal naar leerling centraal. En omdat tijd kostbaar is in onderwijsland, zorgen we er in deze training voor dat deze verandering ook echt een verbetering is.

Doel:

Je start in het team met een visiebespreking en formuleert een gezamenlijk startpunt: waar staan we voor, waarom doen we dit, wat verstaan wij onder gepersonaliseerd leren en hoe gaan we dat doen? Hiervoor gebruiken we de handige quickscan van Knoster en het 5-fasengroeimodel van EXOVA. De Puzzel van EXOVA helpt om onderlinge verbanden zichtbaar te maken. Met deze drie praktische hulpmiddelen breng je jullie uitgangspunten, wensen en acties in beeld en volg je de voortgang van het hele veranderproces.

De koppeling naar de eigen praktijk in de klas is de belangrijkste voorwaarde voor een succesvolle stap voor jou als onderwijsprofessional. Wat verwachten jullie van elkaar, van de kinderen en van hun ouders?

Wat mogen zij van jullie verwachten? Waar staan jullie nu en wat wordt jullie volgende stap? Afhankelijk van de keuzes die jullie als team maken, ga je aan de slag met praktijkgerichte trainingsbijeenkomsten.

Voor jouw eigen groei als onderwijsprofessional ga je samen met een coach van EXOVA aan de slag met zaken die voor jou belangrijk zijn. Je bent baas over jouw eigen leren en dus ook meteen verantwoordelijk voor jouw eigen commitment en succes. In deze training doorloop je in feite hetzelfde proces als de kinderen in jouw groep en jouw collega’s in het team: durven, doen & doorzetten. Vertrouw op jouw eigen leerkracht en investeer in jezelf – je verdient het!

Vervolg of alternatief:

- A2. Leerkrachtmetamorfose
- A3-1. Leergesprekken met kinderen I
- A3-2. Leergesprekken met kinderen II
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Je bestudeert het 5-fasengroeimodel van EXOVA. Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“Ik zag dit eerst helemaal niet zitten, maar de kinderen hebben mij laten zien dat het kan. Ik kan nu de juf zijn die ik altijd al wilde zijn: dicht bij de kinderen.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht,
IB-er

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

A2 De leerkrachtmetamorfose

“Leer het mij zelf te doen.”

Maria Montessori

Inhoud kort:

De leerkracht maakt het verschil. Jij bent de vormgever van het gepersonaliseerd leren. Wat vraagt dat van jou? Weet je waar je goed in bent en wat je nodig hebt om dit geïnspireerd te doen. In deze training zoomen we in op jouw organisatietalent om leerlingen in te schalen op aanbod, niveau, tempo en leerstijl.

Doel:

Je maakt opnieuw kennis met grote collega's uit het verleden zoals Socrates, Maria Montessori en Jan Ligthart. Je onderzoekt wat deze voorgangers voor jou betekenen en hoe zij omschrijven waarom en hoe kinderen medeverantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces. Thema's als zelfstandigheid, zelfredzaamheid, alledaagse logica en kinderfilosofie blijken een onuitputtelijke leerbron. Je blijft je verdiepen in de wijsheid van deze hedendaagse onderwijsdenkers.

Wij praten je bij over het 70-20-10-model en reflecteren op jouw eigen gedrag in de groep. Waar ben jij de 'teacher' en wanneer ben je gevraagd in jouw rol als 'coach'? Hoe zit dat met de 'friendly mediator' in jou? Je gaat onderzoeken of dit voor alle vakken hetzelfde is of dat er sprake is van verschillende rollen bij verschillende vakken? Ook is het boeiend om te zien hoe ouders jou zien.

Tijdens deze training leggen we de relatie met de leerpiramide en de groepsorganisatie. Deze ontdekkingsreis wordt ondersteund door de Leerkrachtenmatrix, gebaseerd op de theorie van Luc Stevens over Relatie-Competentie-Autonomie. Zo breng je jouw ontwikkeling in beeld en zie je persoonlijke doelen ontstaan. We leren van elkaar wat werkt en jij durft voor jezelf nieuwe doelen te stellen. Samen met allerlei collega's ontdek je steeds meer over jouw pedagogisch handelen, didactische vaardigheden en visie op onderwijs.

Vervolg of alternatief:

- A3-1. Leergesprekken met kinderen I
- A3-2. Leergesprekken met kinderen II
- A4. Onderzoekend en ontdekkend leren
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Vooraf lees je het boek 'Ik de leraar' van Marcel van Herpen. Verder bestudeer je de 'Leerkrachtmatrix EXOVA -zelfreflectie'. Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“Wat mooi om me bewust te worden van hoe kinderen mij zien als leerkracht.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

A3 Leergesprekken met kinderen 1: Je leert wat je zegt

“De meeste mensen luisteren niet met de bedoeling te begrijpen, maar met de bedoeling te antwoorden.”

Stephen Covey

Inhoud kort:

Hoe meer je richting gepersonaliseerd leren gaat, des te vaker ben je met leerlingen in gesprek over hun leerproces. Leergesprekken vragen een bepaalde mindset; van jou in jouw rol als coach en van de leerlingen als mede-eigenaar van het leerproces. Deze training legt een goede basis voor het kunnen voeren van fijne leergesprekken met leerlingen.

Doel:

Relatie is het toverwoord voor een goed gesprek: weten wat je van elkaar kunt verwachten en de tijd nemen om echt in gesprek te zijn. Ook komt er een stukje praktische organisatie bij kijken. Wie zijn de deelnemers en welk soort gesprek is handig en welke tafelopstelling is passend voor het moment? Ga je een gesprekscyclus opzetten en wil je dit verbinden aan een portfolio, al dan niet digitaal? Tijdens de training ga je op zoek naar antwoorden op deze vragen.

Je leert over verbale en non-verbale communicatie. Ook zul je merken dat het belang van de juiste vragen stellen absoluut de basis is van een goed gesprek:

3x luisteren versus 1 x spreken. De sleutel tot succes is vaak klein beginnen en weten waarom je met leerlingen in gesprek gaat. En denk nu niet dat leergesprekken alleen kunnen met oude kinderen. Ook de jongste kinderen zijn zeer kundige gesprekspartners. Zij weten precies wat ze al kunnen en wat ze nog willen leren.

Het is een training waarin veel geoefend wordt. Observeren, durven en doorzetten. Echt ... leergesprekken leer je eigenlijk alleen door ze te doen!

Vervolg of alternatief:

- A3-2. Leergesprekken 2: Ik praat – jij praat – wij praten
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Vooraf lees je het boek 'Ik de leraar' van Marcel van Herpen en 'Leren zichtbaar maken' van John Hattie (te vinden op internet). Verder bestudeer je de 'Leerkrachtmatrix EXOVA –zelfreflectie'. Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“Nooit geweten dat de opstelling zo belangrijk is bij het voeren van een gesprek.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht,
IB-er

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

A3-2 Leergesprekken 2: Ik praat – jij praat – wij praten

“Als je praat, vertel je wat je al weet. Als je luistert, leer je misschien iets nieuws.”
Dalai Lama

Inhoud kort:

Een vervolg op ‘Leergesprekken met kinderen I’. Je gaat dieper in op de eigen praktijksituatie en wat daar goed is om te doen: Ik praat – jij praat – wij praten. Deze training wordt vaak op locatie gegeven, om een optimale afstemming op jouw leerwensen te realiseren. Ook maken we een koppeling met didactiek & organisatie, de rol van de leerkracht, analyse & doelen en natuurlijk future skills.

Doel:

Je gaat vanuit jouw eigen praktijk meteen de diepte in: van groepsgesprekken naar kleine kringgesprekken om uiteindelijk bij de individuele leerling te komen. Je wordt steeds sterker als coach en de leerling groeit in het reflecteren op eigen handelen. In de behoeftenmatrix van Luc Stevens verschuift het accent van leerkrachtgestuurd richting autonomie van de leerling. De PDCA-cyclus geeft je zicht op handig plannen en resultaatgericht werken. Je kunt feedback geven op het proces en het product. Ook word je nog beter in scannen van de executieve functies; je kunt ieder kind via feedforward vertellen wat er nodig is om volgende doelen te bereiken.

Behalve deze praktische skills ga je aan de slag met het inrichten van een werkbare gesprekscyclus. Een complete cyclus geeft in de loop van een schooljaar aan alle betrokkenen, met name de leerling, een goed beeld van de gang van zaken. En onderschat het niet ... aan het werk gaan met leergesprekken is een tijdrovende klus. Een goede opbouw is belangrijk en noodzakelijk, dus kies hoe en waarmee jij wilt beginnen. Pluk daar je leermomenten uit voor de volgende stappen. Goed luisteren is het halve werk en de garantie om sowieso nieuwe dingen te leren.

Vervolg of alternatief:

- A4. Onderzoekend en ontdekkend leren
- A5. Talentontwikkeling
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Vooraf lees je het boek ‘Luister je wel naar mij?’ van Martine Delfos. Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“Kritisch luisteren is voor mij een uitdaging. Ik denk al gauw dat ik het weet.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht,
IB-er

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 – 12 uur

Niveau:
1

A4 Onderzoekend en ontdekkend leren

“Als je nieuwsgierig bent, vind je veel interessante dingen om te doen.”

Walt Disney

Inhoud kort:

Hoe nieuwsgierig ben jij als leerkracht? En deel jij jouw nieuwsgierigheid met leerlingen? Een praktische training over de wereld om je heen onderzoeken en ontdekken, waarbij de natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen het startpunt is van jouw onderwijs.

Doel:

De truc is vaak om wat voor jou vanzelfsprekend is zo aan te bieden dat het de verwondering van kinderen aanraakt en stimuleert. Dit is natuurlijk een kwestie van openstaan en durven ‘spelen’, maar ook een uitdaging qua woordkeuze en verhalende kwaliteiten. In deze training ga je aan de slag om voor jouw groep tools en tips te verzamelen rondom ontdekkend leren. Je zult zien dat je met heel eenvoudige middelen de nieuwsgierigheid van kinderen kunt prikkelen. Van daaruit creëer je een onderzoekende houding waarmee kinderen hun leerdoelen vast en zeker gaan halen. Natuurlijk vraagt dit een creatieve mindset van jou als leerkracht. Samen doe je ontdekkingen die weer tot nieuwe ideeën leiden waarmee je elkaar kunt inspireren.

Geef je aandacht aan onderzoekend en ontdekkend leren, dan kom je vanzelf uit bij de talenten van kinderen. Je leert hun presentatievaardigheden kennen, ook omdat ze in vrijheid hun eigen gepersonaliseerd leren vormgeven.

Een saaie rekensom wordt opeens een noodzakelijke bijdrage aan een onderzoek. Kennis van topografie is meteen toe te passen in het plannen van een virtuele wereldreis. Als leerkracht ben je inspirator, coach en vooral friendly mediator: je zorgt voor een omgeving die kinderen uitdaagt om vanuit nieuwsgierigheid te leren en te leven.

Deze aanpak wordt ondersteund door diverse tools: de taxonomie van Bloom, het 7-stappenplan van het Wetenschapsknooppunt, een leerlijn Leren Leren en een introductie op de executieve functies. Bovenal is de basis voor deze manier van werken: vertrouwen hebben in de leer- en maakkracht van kinderen!

Vervolg of alternatief:

- A5. Talentontwikkeling
- A6. Coöperatief leren
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“We gaan opnieuw nadenken over alle spullen die we willen gebruiken. Dit is ook een leuke klus om ouders bij te betrekken.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

A5 Talentontwikkeling: Sterk in je werk!

Focus op je talent en ontdek hoeveel energie je hiervan krijgt!

Inhoud kort:

Heel vaak leggen mensen de nadruk op het verbeteren van wat niet goed gaat. Stel je eens voor wat er gebeurt als we de volle aandacht geven aan onze talenten. Dan sta je in je kracht met een opgeladen batterij. Je bent veerkrachtig en werkt vanuit je persoonlijke drive. Jouw mindset is voeding voor je omgeving, want je kijkt naar alles wat er wel is en dat is aantrekkelijk. Het zorgt voor plezier en nieuwsgierigheid en je zelfvertrouwen groeit. Stel het je nog eens goed voor: wat zou dit doen met jou, je collega's en met de leerlingen in je klas? In deze training onderzoek je met een externe trainer jouw talenten.

Dagdeel 1 | Zorgvuldig kijken en je talenten (h)erkennen

Om gepersonaliseerd leren goed vorm te kunnen geven is vertrouwen nodig en heel goed weten wat een kind in huis heeft. Wanneer je dit kunt spiegelen en aanspreken, krijgen kinderen automatisch meer zin om te leren. Om deze chemie goed te begrijpen, is het noodzakelijk dat je zelf goed weet wie je bent en waar jouw talenten liggen. Durven lesgeven met jouw unieke talentenbasis waar je altijd op kunt terugvallen. We gaan aan de gang met 'groeidenken', positieve psychologie en co-active coaching. Het laden van talenten is bij uitstek een avontuur. Dan doe je ook nieuwe, onbekende dingen. Je geniet van verrassingen en loopt tegen onmogelijkheden aan. Allemaal om uit te vinden wat je goed kan en waar je warm voor loopt.

Dagdeel 2 | Leertijd benutten en talenten verzilveren

Na dagdeel 1 is leertijd ingebouwd waarin je jouw talenten in diverse contexten hebt onderzocht. Je kent jouw talenten inmiddels dus. De vraag is alleen: rijmen ze ook met wie je bent en hoe laat je ze zien? Tijd om jezelf opnieuw te zien, ervaren en ontwikkelen. Vanuit een waardierend perspectief

onderzoeken we hoe jouw talenten kunnen veranderen in sterke punten. Welk talent benut je al helemaal en welk talent wil je juist meer laten zien? Zo ontstaat er een plan en wordt helder wat er nodig is om dit tot uitvoering te brengen. Hierbij maken we gebruik van Talentkaarten, een serie die vier talentcategorieën beschrijft. Uitvoeren, beïnvloeden, strategisch denken en relatie bouwen. We kijken dus goed naar de praktijk; thuis en vooral in de klas en op school. Het resultaat? Sterk in je werk!

Over de trainer

Daan van Es is van oorsprong juf, een zeer ervaren onderwijsvrouw. Aanstekelijk enthousiast en altijd een open, positieve blik. Ze werkt als procesbegeleider, talentenfluisteraar en coach-on-the-job; met mensen van 8 tot 108 jaar. Ze brengt teams in beweging en verbinding. Ze geeft je liefdevol en laagdrempelig mee wat jou verder brengt.

Vorbereiding/materiaal

Voor de start van de training schaf je het boek van Gallup aan: Ontdek je sterke punten. Daarin zit een code waarmee je online de talententest maakt. De uitkomst neem je op papier mee naar de training. Wanneer je je inschrijft voor deze training, ontvang je hierover nog aanvullende informatie.

Vervolgtrajecten

Diverse trajecten-op-maat mogelijk:

- Talentgericht werken in je team / met kinderen
- Talentgesprekken met kinderen

Vervolg/alternatief:

- A6. Coöperatief leren
- A7. Mindset, de sleutel tot succes
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

“Iedereen heeft talenten”, zegt trainer Daan. “Alleen moeten er soms dingen gezegd of gespiegeld worden, zodat mensen ze zelf ook ten volle beleven en inzetten. Wat ik ervaar deel ik altijd vanuit een waarderend perspectief. Het is fantastisch om te zien hoe mensen meer zichzelf worden!”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

A6 Coöperatief leren

“Succes komt wanneer mensen samenwerken, falen ervaar je vaak alleen.”

Deepak Chopra

Inhoud kort:

Praktisch aan de slag met werkvormen voor coöperatief leren; handig voor alle vakgebieden. Wat is een goede coöperatieve werkvorm en hoe gebruik je die dagelijks in de klas? Een training waarin je met elkaar een aantal werkvormen gaat ervaren. Je doet inspiratie op die je gelijk kan inzetten in de klas, doelgericht en gepersonaliseerd.

Doel:

De meeste kinderen werken graag samen. In kleine groepjes aan het werk waarbij elk een aandeel levert aan de activiteit; niemand kijkt toe of surft mee. Leerlingen doen allemaal iets, om de beurt of volgens een bepaalde werkvorm. Ze zijn individueel betrokken en in staat om hun resultaat uit te leggen. Coöperatief leren past heel goed bij ontdekkend en onderzoekend leren. Je hebt elkaar nodig om iets tot een goed einde te brengen. Of om samen een nieuwe ontdekking te doen. Wat is er nu leuker dan samen actief en nuttig een opdracht uitvoeren? Dan kun je ook samen trots zijn op het resultaat!

De voordelen zijn in overvloed. Een hogere betrokkenheid en leerlingen mogen doen wat ze graag doen: praten, bewegen en actief bezig zijn. Dit is natuurlijk heel positief voor het leerresultaat. Je bent samen een team en als eenheid actief in de klas. Als leerkracht ben je bezig met de leerstof en tegelijk ook met sociaal-emotionele vaardigheden en metacognitie. In de training zoomen we in op het coöperatief leren en kijken we hoe dit ingezet kan worden naast of voor gepersonaliseerd leren. Natuurlijk laten we ook spelenderwijs een aantal voorbeelden de revue passeren. We noemen bijvoorbeeld: flitsen, dobbelen, interviewen, hoeken, buiten- en binnencirkel, wandelen & uitwisselen en nog veel meer!

Vervolg of alternatief:

- A7. Mindset, de sleutel tot succes
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“Wij gaan in ons team beter afstemmen wat we via de verschillende werkvormen aan de orde laten komen. Samen hebben we echt een schat aan mogelijkheden.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

A7 Mindset, de sleutel tot succes

“Ik heb ontzettend veel respect voor mensen die fouten maken en zich steeds weer voor de volle 100% inzetten.”
Johan Crujff

Inhoud kort:

Voor een succesvolle inzet van gepersonaliseerd leren is een growth mindset voor kinderen en leerkrachten een voorwaarde. Met zo'n mindset kan een ideale leercultuur worden gecreëerd. Hoe ontwikkel je nou zo'n growth mindset? En hoe verander je een fixed mindset naar een groeiperspectief? In deze training leer je wat hiervoor nodig is en hoe jij als leerkracht, coach en friendly mediator jouw leerlingen hierbij helpt.

Doel:

Als leerkracht heb je vaak de wens dat leerlingen intrinsiek gemotiveerd zijn. Wat niet iedereen weet is dat jij en de leerlingen daar zelf invloed op hebben. Het geloven in de groeiemogelijkheid van talenten en capaciteiten noemen we een growth mindset. Via fijne begeleiding en een positieve insteek kan iedereen ontwikkelen. Natuurlijk gebeurt dit wel voor iedereen op een eigen tempo. Falen of fouten maken is op deze manier een oefenpoging en nooit een bewijs van onvermogen. Het mooie is dat leerlingen met een growth mindset altijd in staat zijn om te leren. Dit wordt nog eens versterkt als het leren gepaard gaat met positieve feedback van klasgenoten of de leerkracht.

Mensen die niet geloven in deze groeivariant, hebben een

fixed mindset. Ook als leerkracht ben je soms overtuigd dat bepaalde capaciteiten er wel of niet inzitten. Sta eens stil wat er gebeurt bij een leerling van wie je dit denkt. Die ontloopt dingen en wil geen fouten maken, zodat er ook geen negatieve reacties volgen. Het succes van klasgenoten kan een bedreiging worden in plaats van een gedeeld plezier. Ook faalangst, onzekerheid en perfectionisme liggen op de loer. Des te meer reden om als leerkracht specifiek gedrag op tijd te signaleren. In deze training onderzoeken we stap voor stap het effect van de positieve aanpak, de growth mindset:

- Betere prestaties en effectieve inzet van leertechnieken
- Makkelijker herstel na het halen van een laag cijfer
- Minder of geen prestatieverschil tussen leerlingen

Vervolg of alternatief:

- A5. Talentontwikkeling
- A6. Coöperatief leren
- Persoonlijke begeleiding en coaching op de eigen werkplek

Overige informatie en materialen:

Deze training is goed te combineren met begeleiding op maat in de eigen praktijksituatie.

“Een positieve mindset heeft een ongelooflijk effect op de leersfeer in de klas. De onderlinge veerkracht groeit en er is een betere samenwerking.”

- een leerkracht

Doelgroep:
Leerkracht,
IB-er

Duur:
1 dagdeel

Studietijd:
8 - 12 uur

Niveau:
1

Ervaringen uit de praktijk

“We starten met een nulmeting van iedere leerkracht en de school als geheel. Vervolgens onderzoeken we het ‘leerkrachtgedrag’ om krachten en zwaktes te leren zien. Bij gepersonaliseerd onderwijs is mindset belangrijker dan kennis; voor de meesten een nieuwe manier van denken en doen. In dit reflecterend onderzoek wordt duidelijk hoe ieders eigen leerkrachtgedrag de mindset weerspiegelt. De een ziet hobbels en belemmeringen, de ander ervaart steeds uitdaging. Een heel verrassend en inspirerend proces!”

Julius Winkens | rekenexpert en hoofdontwikkelaar MATH, schoolbegeleider voor Exova

“Twee dagen voor de start van het schooljaar kregen we een training, heel digitaal georiënteerd. Hierdoor dacht een groot deel van de leerkrachten: ik hoef geen instructie meer te geven. We hebben best onderschat hoe verschillend het is van reguliere methodes. Betekenisvol leren en daarbinnen zien waar kinderen staan kost tijd. Toch krijgen we het beter in de vingers. En geduld is een schone zaak. De omslag duurt drie jaar en wij zitten in het eerste jaar!”

Anke Peeters | IB-er Prinses Beatrixschool in Heemstede, beginner in MATH

“Tijdens de ontdekhoektraining reageren de kleuterjuffen altijd enthousiast met ‘Eindelijk, nu kan ik weer doen wat ik altijd al deed.’ De leerkrachten met een PABO-achtergrond constateren dat er in de opleiding nog het nodige verbeterd kan/moet worden: Meer ruimte voor verwondering en eigen ideeën, op basis van gedegen kennis van leerlijnen en didactiek en ontwikkeling van kinderen. Bij EXOVA halen we alles wat goed leren bevordert bij elkaar.”

Jetta Fransen | onderwijsontwerper, hoofdontwikkelaar CODE26 en EXOVA-trainer

NIEUW bij EXOVA: buitenonderwijs!

Met ingang van schooljaar 2020-2021 werkt EXOVA samen met Buitenonderwijs Nederland, een onderwijsorganisatie die staat voor actief buitenonderwijs. Zij willen scholen zoveel mogelijk laten inzien en ervaren wat het effect en het belang van leren in de buitenlucht is.

Buitenonderwijs Nederland stimuleert leerkrachten en basisscholen om meer bewegend te leren en buitenles te geven. Scholen die buitenlessen in hun dagelijkse lesprogramma hebben geïntegreerd, krijgen een BuitenWijzer certificaat. Voor zowel materialen, een inspiratiesessie als een teamtraining gericht op gedragsverandering ten aanzien van buitenonderwijs is Buitenonderwijs Nederland de aangewezen partner.

Komend schooljaar worden in onze leerlijnen en methodieken buiten-les-activiteiten toegevoegd. Voor Taal en Rekenen wordt deze koppeling voor iedereen toegankelijk. Ook zijn er kaarten en materialen aan te schaffen voor taal, rekenen en lesideeën. Daarnaast worden onze thema's van Expeditie Wereld aangevuld met buitenlessen van 'Buitenonderwijs'. Deze aparte module kan opengezet worden na een training, zodat er een goede integratie ontstaat.

We zijn blij en overtuigd dat we samen veel scholen en leerkrachten gaan bereiken. Hopelijk maken we meer mensen zo enthousiast over lesgeven in de buitenlucht!

Gerjanne Wagteveld - onderbouwcoördinator en uitvoerder van directietaken. Ze is een enorme fan van bewegend leren. Gerjanne ziet leerkrachten en leerlingen het allerliefste dagelijks naar buiten gaan om te bewegen en te leren. Met haar ruime ervaring in het onderwijs weet ze wat dit betekent in de praktijk. Ze is een echte buiten-expert: dynamisch, ondersteunend en motiverend!

Reinate Bruins Slot - ondernemer met een missie. Sinds 2011 is ze werkzaam binnen de kinderopvang- en onderwijssector. Overtuigd van het feit dat kinderen meer buiten moeten zijn, geeft Reinate trainingen over buitenspel en buitenonderwijs. Ze is opgeleid in Engeland (Outdoor Education Practitioner) en afgestudeerd als ecooloog, gericht op Natuur- en Milieueducatie. Betrokken, inlevend, doelgericht en enthousiast!

Begeleiding in de klas en op school

B1 Managementondersteuning

Een zorgvuldige route op weg naar gepersonaliseerd leren

Als directie of schoolbestuur ben je degene die de keuze voor gepersonaliseerd leren draagt en in de gaten houdt. Het is voor een school best een verandering; de omslag is niet zomaar gemaakt! Daarom is het fijn om hier vooraf een goede route voor uit te stippelen. Onze onderwijsexperts kunnen u hierin goed begeleiden. Samen van gedachten wisselen, een degelijke uitleg over gepersonaliseerd leren en een steuntje in de rug tijdens het doorlopen van de verschillende fases. Voor ons fijn om met jullie mee te denken wat het beste past bij de school. En voor jullie prettig om een deskundige gesprekspartner te hebben.

Begeleiding is maatwerk. Neem daarom contact op, dan kijken we samen naar de specifieke vragen en mogelijkheden.

“Ik bouw graag de ingezette lijn uit, dus leren én toetsen op individueel kindniveau. Dit is een denkomslag voor ons als bestuur: waar willen we naartoe. Zelf toetsen zorgt namelijk voor 70-80% goede antwoorden. Dus ook voor succeservaring en een zelfanalyse met mooie leermomenten. Gezien de veelheid is het fijn om stap voor stap te gaan. In de bovenbouw is het langzaam op gang gekomen; die leerlingen waren het anders gewend. In de middenbouw groeit het gemakkelijker en sneller de school in. We borduren voort op deze goede resultaten.”

Anke Peeters | IB-er Prinses Beatrixschool
in Heemstede, beginner in MATH

B2 Teamondersteuning, visie en beleid

“Of we qua resultaat terugvallen? Nee, we gaan juist vooruit dankzij deze manier van werken. Door de persoonlijke aanpak en het actief meekijken, heeft EXOVA ook goed in beeld wat onze school nodig heeft. De tip om mee te doen met een nieuw taalproject hebben we ter harte genomen. Het past goed bij de school en bij ons team.”

Ramona van der Velde | schooldirecteur
Bonifatiuschool in Ter Apel

Ook voor een schoolteam betekent gepersonaliseerd onderwijs: maatwerk!

De omslag naar ontdekkend en onderzoekend leren verloopt voor iedereen anders. Dit kan in een team zorgen voor veel creatieve en verrassende overleggen. En ook voor vergaderingen waarbij de meningen en ervaringen soms flink verschillen. Toch is het goed om tijdens dit proces samen te blijven uitwisselen. Leerkrachten, IB-ers, directie ... iedereen doet mee. Elkaars visie aanscherpen; een andere teamspirit ontwikkelen voor een nieuwe manier van werken. Want een ding is zeker: gepersonaliseerd onderwijs zorgt voor een opschudding van je beleid en al je ervaring tot nu toe! Een uitdagend proces waar wij graag in ondersteunen.

Iedere school heeft een ander startmoment en vertrekpunt en begeleiding is maatwerk. Neem gerust contact op. Dan wordt vanzelf duidelijk wat wij voor jullie kunnen betekenen.

B3 Maatwerk in de klas en op school

Het is in de beschrijvingen van onze trainingen al vaak voorbijgekomen. Een leerkracht die meer onderzoekend gaat lesgeven, neemt vanzelf ook andere rollen aan. De teacher wordt ook coach en friendly mediator. In iedere klas verloopt dit weer anders. Niet alleen omdat iedere leerkracht anders is, maar ook omdat elke groep uniek is en ook andere leerlijnen kent. Je gaat jezelf deels opnieuw uitvinden als je met EXOVA begint. Daarom is een stukje begeleiding best helpend en prettig. De meeste leerkrachten worden erg blij van hun ontwikkeling en benoemen dat ze 'hun vak ervaren zoals het bedoeld is'. Voor scholen is dit maatwerk fijn, omdat er iemand het grote geheel overziet en weet waar er wanneer er begeleiding nodig is.

Er bestaan vragen en uitdagingen in allerlei soorten en maten. Voor maatwerkbegeleiding bestaat geen standaard formule. We kijken graag in overleg wat er mogelijk is, dus neem gerust contact op.

“Als begeleider zie ik dat iedere school anders werkt en op een eigen tempo. In het begin sturen leerkrachten nog bij. Later verschuift dit naar coachende begeleiding via leergesprekken met zicht op de hele leerlijn. Het vraagt wezenlijk ander leerkrachtgedrag plus vertrouwen en lef om niet alles vast te willen houden. Leerkrachten worden vaak opgeleid in grip houden op de zaak. Nu is het juist loslaten geblazen! Het is niet meer 'Als het in boek staat, dan ...'. Als leerkrachten deze drempel over zijn, leunen ze weer op hun eigen kunnen.”

**Saskia Nuij | hoofdontwikkelaar Expeditie
Wereld en EXOVA-schoolbegeleider**

Kostenoverzicht

Trainingen

- A1. Op weg naar Gepersonaliseerd Leren
- A2. Leerkrachtmetamorfose
- A3-1. Leergesprekken met kinderen I
- A3-2. Leergesprekken met kinderen II
- A4. Onderzoekend/ontdekkend leren
- A5. Talentontwikkeling
- A6. Coöperatief leren
- A7. Mindset, de sleutel tot succes

De trainingen kosten €750,- per training van 3 uur, met een maximum van 16 deelnemers. EXOVA-materialen zijn inbegrepen. Aanbevolen literatuur dient zelf aangeschaft te worden.

Begeleiding

- B1. Managementondersteuning
  - B2. Teamondersteuning, visie en beleid
  - B3. Maatwerk in de klas en op school
- Kosten voor begeleiding zijn € 600,- per dagdeel.

In de folder '**EXOVA: echt leren!**' geven wij een toelichting op ons onderwijsconcept. Neem bij vragen gerust contact op via info@exova.nl of T 026 3614 440.

Productgids en algemene folder

EXOVA heeft naast dit algemene aanbod trainingen & begeleiding ook een specifieke productgids 'Methodieken en trainingen', gericht op MATH, CODE26 en Expeditie Wereld en de bijbehorende trainingen:

MATH

- M1. Aan het werk met MATH
- M2. MATH implementatie
- M3. In en om de ontdekhoek
- M4. Rekendidactiek strategie
- M5. Rekendidactiek leerlijnen
- M6. Rekendidactiek organisatie en werkvorm

CODE26

- C1. Aan de slag met CODE26
- C2. CODE26 Implementatie
- C3. Leren Lezen met CODE26
- C4. Wereldzaken in CODE26
- C5. Rijke leeromgeving

EXPEDITIE WERELD

- E1. Op reis met Expeditie Wereld
- E2. Expeditie Wereld Implementatie
- E3. Rijke leeromgeving Expeditie Wereld
- E4. Digitale geletterdheid
- E5. Thema's vanuit de onderzoekscirkel

In de algemene folder '**EXOVA: echt leren!**' geven wij een toelichting op ons onderwijsconcept. Samen met deze gids heeft u dan bijna ons complete aanbod. Omdat wij graag onze **kennis en inspiratie** delen, zowel live als digitaal, bieden wij nog aanvullende activiteiten aan. Voor ouders, leerkrachten, directies en besturen organiseren wij door het jaar heen diverse webinars, lezingen en thema-avonden. Kijk hiervoor op de website bij 'Nieuws'. Ook kunnen wij een ouderavond verzorgen om uitleg te geven over gepersonaliseerd leren.

Wist u dat ...

... EXOVA het leren echter en leuker maakt?

... er geen enkel kind meer voor of achter loopt? Bij EXOVA bestaan geen gemiddelde leerlingen.

... EXOVA regelmatig webinars, lezingen en thema-avonden organiseert voor ouders, leerkrachten, directies en besturen? Wij delen graag kennis en inspiratie – check hiervoor de website bij [NIEUWS].

... leerlingen sneller vooruitgaan als ze op hun eigen niveau werken? Leerkracht Monique Sozef schetst het zo:

“Ik kijk nu per kind wat er nodig is. En terwijl ik blijf monitoren ben ik veel meer aan het loslaten. Hierdoor ben ik vaker met leerlingen in gesprek en kijken we samen wat iemand wel en niet kan. Leerlingen krijgen inzicht in wat ze kunnen en sturen zelf mee. Dit zorgt voor een succeservaring.”

Klachtenregeling

EXOVA B.V. (waaronder ook EXOVA Leerschool B.V. en EXOVA Leerlijnen B.V.) doet er alles aan om opdrachtgevers optimaal van dienst te zijn. Ondanks alle inspanningen kan het voorkomen dat u een op- of aanmerking heeft op onze trainingen en begeleiding of onze methodieken. Wij stellen uw op- of aanmerkingen erg op prijs. Dit geeft ons immers de gelegenheid tot verbeteringen. U kunt uw op- of aanmerkingen naar ons mailen via info@exova.nl.

Als u vindt dat wij niet adequaat op een op- of aanmerking hebben gereageerd of als u de situatie ernstig genoeg vindt om een klacht in te dienen, kunt u uw klacht per mail aan ons sturen. Heeft u een klacht, richt u deze dan per mail aan de directie binnen een week na beëindiging van de opdracht c.q. een deel van de opdracht. Klachten worden altijd vertrouwelijk behandeld. EXOVA zal uiterlijk binnen zes weken reageren op uw klacht. Wij streven ernaar om tot een minnelijke schikking te komen.

De klachtenprocedure

- Klachten dienen schriftelijk per mail te worden ingediend bij EXOVA via info@exova.nl.
- Indien een klacht wordt ingediend, wordt het volgende vastgelegd:
- Waarop heeft de klacht betrekking (op welk product, dienst of medewerker).
- Korte beschrijving van de klacht.
- Datum waarop de klacht is binnengekomen.
- Wijze van afhandelen (hoe gecommuniceerd).
- Gemaakte afspraken.
- Door wie is de klacht afgehandeld.
- Datum van afhandeling.
- Klachten worden vertrouwelijk behandeld.
- Van alle klachten wordt melding gemaakt in een dossier.
- Met de klant wordt contact opgenomen voor verdere verduidelijking en afhandeling, hetgeen geregistreerd wordt in het betreffende dossier in de map klachtenregistratie.
- Antwoord op een klacht wordt altijd schriftelijk (per mail) meegedeeld aan de klant. Kopie wordt bewaard in het betreffende dossier.
- Afhandeling van de klacht vindt in beginsel plaats binnen een termijn van vier weken. Klager ontvangt van EXOVA een voorstel over hoe EXOVA het probleem denkt op te lossen. Is de klager akkoord, dan wordt de klacht als afgehandeld beschouwd. Is klager niet akkoord, dan is verlenging mogelijk van 6 weken. Is verlenging noodzakelijk dan maakt EXOVA deze verlenging aan de klant bekend inclusief indicatie van de termijn van het uitstel. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kunt u contact opnemen met een onafhankelijke derde, de heer J. Forman van JFK Klachtenbemiddeling, gevestigd te Zwijndrecht. Deze uitspraak is bindend.
- De klacht wordt gedurende 2 jaar bewaard.
- Op alle opdrachten/offertes/werkzaamheden van EXOVA is uitsluitend het Nederlands recht van toepassing.

Voor afhandeling van klachten is namens EXOVA verantwoordelijk:
Mevrouw I. van Bree-van Leuken